

9 juni 2022

ACCOUNTANTSVERSLAG 2021

Gemeente Steenwijkerland

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van gemeente Steenwijkerland
T.a.v. mevrouw A. ten Hoff, raadsgriffier
Postbus 162
8330 AD STEENWIJK

Groningen, 9 juni 2022

Kenmerk: IB/JW/RB/AMT/1049245/006

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2021 van gemeente Steenwijkerland (hierna te noemen 'gemeente') gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 24 september 2021, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2021. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle, zeker aangezien (een deel van) de controle wederom op afstand heeft moeten plaatsvinden, wat het niet eenvoudiger maakt.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

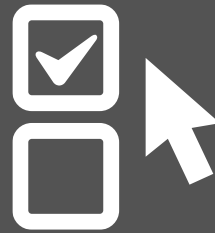
BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. R.H. Bouman RA
Partner en extern accountant gemeente Steenwijkerland

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING		AANDACHTSPUNTEN VOOR 2022		RESULTAAT 2021													
▶ Wij verstrekken bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid. ▶ De baten en lasten alsook de balansmutaties in de jaarrekening 2021 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen ▶ De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 1.450.000 respectievelijk € 4.350.000. ▶ Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden. ▶ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het Besluit Begroten en Verantwoorden wordt nageleefd. ▶ De Wet Normering Topinkomens is nageleefd. ▶ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa(Single Information, single audit)-bijlage.		Naar aanleiding van onze controle over het boekjaar 2021 willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor 2022 benoemen: ▶ Opvang vluchtelingen Oekraïne ▶ Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van boek- en kalenderjaar 2022. ▶ Rechtmatigheid uit hoofde van aanbestedingen. ▶ Rapportering over fraudebeheersing in de controleverklaring vanaf 2022.		<table><tr><th>(x €1.000)</th><th>2021</th><th>Begroting (na wijziging)</th></tr><tr><td>Saldo van baten en lasten</td><td>2.226</td><td>-/- 8.861</td></tr><tr><td>Mutatie reserves</td><td>864</td><td>10.421</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>3.091</td><td>1.560</td></tr></table> Het voordeel ten opzichte van de begroting wordt binnen diverse programma’s veroorzaakt. Zie hiervoor de toelichting in paragraaf 3.1. Het weerstandsvermogen is volgens eigen analyse ruim voldoende.		(x €1.000)	2021	Begroting (na wijziging)	Saldo van baten en lasten	2.226	-/- 8.861	Mutatie reserves	864	10.421	Resultaat	3.091	1.560
(x €1.000)	2021	Begroting (na wijziging)															
Saldo van baten en lasten	2.226	-/- 8.861															
Mutatie reserves	864	10.421															
Resultaat	3.091	1.560															
ONTWIKKELING GREX / SOCIAAL DOMEIN		BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN		UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN													
Ontwikkeling Grondexploitatie: ▶ De boekwaarde van de grondexploitaties betreft € 6,3 mln. per ultimo boekjaar (2020: € 11,5 mln.). ▶ De (tussentijdse) winst- en verliesnemingen van exploitaties betreft per ultimo boekjaar € 387.000 (2020: € 614.000). ▶ In 2021 zijn meer bedrijventerreinen respectievelijk particuliere kavels verkocht dan begroot. Ontwikkeling Sociaal Domein: ▶ Lasten Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugd stijgen met € 1,4 mln. t.o.v. 2020. ▶ Sprake van minimale aansluitingsverschillen tussen productieverantwoording en gemeentelijke lasten. ▶ Onzekerheid ten aanzien sociaal domein (WMO en Jeugd inclusief PGB) neemt iets toe van € 1,8 naar € 2,2 mln.		▶ Wij hebben voor € 455.000 fouten geconstateerd met betrekking tot aanbestedingsrechtmatigheid (2020 € 994.000). ▶ Wij hebben vastgesteld dat voor € 261.000 aan verstrekte gelden geen dienstverleningsovereenkomst of subsidiebeschikking aanwezig is, deze uitgaven zijn daarmee onrechtmatig. ▶ Wij hebben diverse onzekerheden geconstateerd in het sociaal domein. Deze zijn als volgt opgebouwd: - WMO ad. € 840.000 - Jeugd ad. € 917.000 - Persoons Gebonden Budget WMO & Jeugd ad. € 397.000		RATIO WEERSTANDSVERMOGEN 5,00 4,50 4,10 4,00 3,50 3,20 3,00 2,50 2,00 1,50 1,00 JR '20 JR '21 PB '22													
DASHBOARD		JAARREKENING		FINANCIËLE POSITIE		BEVINDINGEN		BIJLAGEN									

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
- 2.2 De jaarrekening is getrouw & rechtmatig
- 2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening
- 2.4 Aandachtspunten voor 2022
- 2.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne

COVID-19-impact op boekjaar 2021

Zie hiervoor onze boardletter en de BADO-notitie

Het proces van de totstandkoming en controle van de jaarrekening is goed verlopen

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in het jaarverslag

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2021

Tijdens de controle hebben wij aandacht besteed aan de impact van de coronapandemie op de gemeente. Hieromtrent hebben wij overleg gevoerd met het management/de directie. De coronacrisis heeft gevolgen voor de operationele activiteiten van de gemeente. Daarbij zijn de financiële gevolgen van de crisis beperkt. In de jaarrekening en de tussentijdse rapportages is door de organisatie gerapporteerd over deze impact voor de gemeente. Ook voor 2022 zal dit naar verwachting nog het geval zijn.

Eind februari 2021 is de BADO-notitie met betrekking tot de 'COVID-19-effecten en -risico's voor decentrale overheden' uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is ook van toepassing voor de jaarrekening 2021. Wij verwijzen voor deze aandachtspunten, de impact op getrouwheid en rechtmatigheid, de controleaanpak en de specifieke attentiepunten ten aanzien van de posten in de jaarrekening naar deze notitie (zie: [notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf \(nba.nl\)](#)).

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en/of onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar de jaarrekening (toelichting jaarverslag) en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle i.r.t. COVID-19

Zoals aangegeven in onze aanbiedingsbrief heeft zowel het samenstellen van de jaarrekening als onze controle wederom grotendeels digitaal en op afstand plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- ▶ Ook al zijn we het digitale werken al meer dan twee jaar gewend, het blijft bijzonder mooi om te constateren dat het mogelijk is geweest de jaarrekening tijdig op te stellen en te controleren. De samenwerking was, ondanks alle COVID-19-maatregelen, plezierig en constructief.
- ▶ De controle van de SiSa-bijlage heeft mede gezien het toenemende aantal regelingen (o.a. door COVID-19) relatief meer tijd gekost dan voorgaand jaar.
- ▶ De specifieke werkzaamheden als gevolg van corona zijn aan de voorkant met uw organisatie afgestemd. Het proces heeft als gevolg van COVID-19 geen noemenswaardige vertraging opgelopen.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid dit proces met u te evalueren.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma's en taakvelden.

De gemeente heeft ervoor gekozen om per programma in een paragraaf toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op de gemeente heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft ondernomen. Hiermee voldoet de gemeente aan het BBV. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar het jaarverslag.

Geen
controlebevindingen of
onzekerheden vanuit
de ToZo-regeling

ToZo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (ToZo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- ▶ ToZo 1: aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- ▶ ToZo 2: aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- ▶ ToZo 3: aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021
- ▶ ToZo 4: aanvragen vanaf 1 april 2021 tot 1 juli 2021
- ▶ ToZo 5: aanvragen vanaf 1 juli 2021 tot 1 oktober 2021

Uw gemeente heeft in het kader van de Tozo-regeling een voorschot van het Rijk ontvangen van € 2,6 miljoen. Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af aan het Rijk. De bestedingen in het kader van de ToZo-regeling over 2021 bedragen circa € 1,5 miljoen voor levensonderhoud en € 107.180 verstrekking in het kader van bedrijfskapitaal. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd aan de hand van de aanwijzingen van het ministerie in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole d.d. 31 januari 2022 en de nadere richtlijnen van de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA. Uit onze controle zijn geen fouten en/of onzekerheden gebleken.

Wij hebben de toetsing van fouten en onzekerheden in ons oordeel meegewogen aan de hand van de aanwijzingen zoals opgenomen in hoofdstuk 9 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole en gerapporteerd in bijlage B bij dit rapport. Op grond van de Tozo-regeling worden fouten en onzekerheden verwerkt in de definitieve rijksbijdrage Tozo. Wij achten deze voor de gemeente Steenwijkerland nihil.

M&O-beleid

Wij hebben conform de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2021 de opzet van het beleid voor Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid) van de gemeente Steenwijkerland inzake de ToZo-regeling gecontroleerd. Dit beleid ziet onder andere op de maatregelen die de gemeente heeft ingeregeld, waaronder de controle achteraf, en het gebruik en de behandeling van de IB(Inlichtingen Bureau)-signalen daarbij. Voorts is getoetst of de opzet die Steenwijkerland voor dit M&O-beleid heeft gemaakt ook feitelijk wordt nageleefd. In dit kader hebben wij vastgesteld dat uitvoering van de IB-signalen door de gemeente voor ToZo 1 toereikend is. Zoals in de Nota reeds was voorzien is ook Steenwijkerland er evenwel nog niet in geslaagd alle ontvangen IB-signalen over 2021 af te handelen vóórdat zij de SiSa-bijlage ten behoeve van de jaarrekening 2021 moest opstellen. Conform voorschrift schuift de opvolging van de over 2021 nog niet afgehandelde signalen door naar de verantwoording over 2022.

Aangezien bij de gemeente Steenwijkerland sprake is van een toereikend M&O-beleid behoeven de nog niet afgehandelde signalen niet te leiden tot een onzekerheid of fout in de verantwoording over 2021. De uitvoering van het M&O-beleid loopt door in 2022. Afhandeling van IB-signalen in 2021 (na sluiting van de administratie over 2021) met gevolgen voor eerder afgegeven beschikkingen ToZo, moeten worden verantwoord in de SiSa-bijlage over 2022. Uiteraard moet de gemeente in 2022 uitvoering blijven geven aan haar M&O-beleid en controleplan in deze. Bij eventuele niet-naleving dienen wij daarover te rapporteren in ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2022.

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (3/3)

Geen
controlebevindingen of
onzekerheden vanuit
de ToZo-regeling

Stijging overmatig
verlofsaldo als gevolg
van Corona met
€ 169.000.
“stuwmeer” bedraagt
nu € 609.000

Oninbaarheid ToZo-vorderingen (uitzettingen)

De ToZo-vorderingen zijn ultimo boekjaar opgenomen voor een bedrag van € 655.120. Deze zijn terecht volledig opgenomen en niet-voorzien. Uit de kamerbrief d.d. 27 januari 2021 heeft het ministerie SZW aangegeven dat het risico over de oninbaarheid van de vorderingen gedragen wordt door het Rijk en dat de gemeenten gecompenseerd zullen worden voor het gedeelte wat op termijn oninbaar zal blijken.

Verantwoordingverplichting stuwmeer verlofdagen (netto-vlottende schulden, <1 jaar)

Conform het BBV dienen eventuele reserveringen ten aanzien van vakantiegeld en -dagen niet te worden verantwoord als schuld bij een gelijkblijvend saldo. Ten aanzien van de reservering vakantiedagen dient echter in het geval van een eventueel stuwmeer/spaarverlof wel een schuld opgenomen te worden op basis van artikel 44, lid 1a, BBV.

Door COVID-19 is een algemene ontwikkeling dat er meer sprake is van de opbouw van verlofuren ten opzichte van voorgaande jaren. Gemeente Steenwijkerland heeft inzichtelijk gemaakt hoe de verhouding van het verlofsaldo per ultimo boekjaar is ten opzichte van voorgaande jaren. Hieruit blijkt dat het overmatig verlofsaldo verder is toegenomen in 2021 met € 169.000 tot een saldo van € 609.000. In lijn met de voorschriften vanuit het BBV is hiervoor een reservering opgenomen in de jaarrekening.

2.2 De jaarrekening is getrouw & rechtmatig

De jaarrekening 2021 is getrouw en rechtmatig

Wij hebben bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Steenwijkerland een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid.

Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva per 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 96.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein - PGB Jeugdzorg en WMO	-	397	\$4.2
Sociaal domein - WMO ZIN	-	840	\$4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN	-	917	\$4.2
MVA - Classificatie activa	115	-	Zie onderstaand
Totaal	115	2.154	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.450	4.350	
Performance materialiteit (80% van de materialiteit)	1.150	-	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	96	96	

De materiële vaste activa zijn voor een bedrag van € 115.000 verkeerd gepresenteerd. Een investering in de openbare ruimte in Steenwijk-West is gepresenteerd als MVA met economisch nut terwijl dit een actief betreft met maatschappelijk nut.

Daarnaast hebben wij enkele presentatiecorrecties voorgesteld welke door de gemeente zijn doorgevoerd in de jaarstukken.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2021 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 96.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden	115	2.154	\$2.2
Aanbestedingsrechtmatigheid - spendanalyse	358	-	\$4.4
Aanbestedingsrechtmatigheid - sociaal domein	97	-	\$4.4
Rechtmatigheidsfout verstrekte gelden - subsidies	261	-	\$4.4
Totaal	831	2.154	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.450	4.350	
Performance materialiteit (80% van de materialiteit)	1.150	-	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	96	96	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen en/of onzekerheden zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid.

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Opvang vluchtelingen Oekraïne

Zie hiervoor paragraaf 2.5 vanaf de volgende pagina.

2. Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van boek- en kalenderjaar 2022

Met ingang van 2022 wordt waarschijnlijk bij decentrale overheden (gemeenten en provincies) de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd. Dit heeft aanzienlijke gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Een uitdaging, maar naar onze mening ook een kans. Wij concluderen dat de beheersorganisatie van de gemeente voldoende is en hebben afgesproken mee te denken over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

3. Rechtmatigheid uit hoofde van aanbestedingen

Vanuit onze controle op de aanbestedingsrechtmatigheid is een fout ad. € 455.000 geconstateerd, een afname ten opzichte van voorgaand jaar (€ 994.169). De afname wordt veroorzaakt doordat de besteding op een raamcontract die boven de maximale drempel is gekomen in het tweede kwartaal van 2021 is aanbesteed.

Bij de uitvoering van onze controle op de spendanalyse door de VIC en vanuit onze accountantscontrole komen diverse aandachtspunten naar voren voor 2022. De aandachtspunten zijn met uw VIC-medewerker en inkoopadviseur gecommuniceerd. Zie verdere toelichting in paragraaf 4.4

4. Rapportering over fraudebeheersing in de controleverklaring vanaf 2022

Zoals aangegeven in onze boardletter zal de komende jaren vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie en zullen wij dit onderwerp ook gaan opnemen in onze controleverklaring. Wij adviseren de gemeente hier komend jaar ook aandacht aan te besteden en verwijzen voor adviezen naar onze boardletter. Begin dit jaar hebben wij ook al met de organisatie van gedachten gewisseld over dit thema.

Gemeenten hebben een essentiële rol in de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Vergoeding via SPUK

Voorschot van 50% verwachte opvangplekken in de gemeente

Correcte registratie van verstrekkingen en uitvoeringskosten is van belang

Onze visie op uw rol bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Het conflict in Oekraïne heeft ook gevolgen voor Nederlandse gemeenten. Dat kan gaan om opvang van vluchtelingen door gemeenten en particulieren, ondersteuning van Oekraïners en Russen die momenteel in Nederland verblijven, risico's voor digitale veiligheid en economische sancties voor Russische bedrijven. Wat wij bij gemeente Steenwijkerland en veel andere gemeenten zien is dat de opvang van de vluchtelingen tijd en capaciteit vraagt van de ambtelijke organisatie. Capaciteit die door de krapte op de arbeidsmarkt, de ontwikkelingen rond corona en de toenemende taken van gemeente al onder druk stond. Net als bij veel andere gemeente is en wordt actief gezocht naar opvangplekken. Deze beschikbare plekken, maar ook de bezetting van de plekken neemt nog dagelijks toe, het Ministerie van Justitie en Veiligheid publiceert over [deze ontwikkeling](#).

Naast het regelen van de opvangplekken en het energiecontract met Gazprom is gemeente Steenwijkerland nog dagelijks bezig met het leefgeld en andere ondersteuning van de vluchtelingen. Uw gemeente zoekt nog naar een werkbare oplossing voor het leefgeld, omdat nog geen girale optie voor handen is.

Specifieke uitkering

Zoals het er nu naar uitziet zullen gemeenten gecompenseerd worden door middel van een specifieke uitkering (SPUK) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze SPUK is op dit moment in consultatie. De omvang van de uitkering lijkt als volgt te worden vormgegeven:

1. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten een normbedrag van € 100 per dag per gerealiseerde opvangplek.
2. Indien bovenstaand normbedrag niet toereikend is voor de kosten van de opvangvoorzieningen, dan kan de gemeente de werkelijke kosten ontvangen (incl. doorwerkende kosten die hoger zijn dan het normbedrag).
3. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van leefgeld van ontheemden bij particulieren een vergoeding van de werkelijke kosten per verstrekking als bedoeld in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne.
4. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten voor verzekering van wettelijke aansprakelijkheid en buitengewone kosten zoals genoemd in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne, een normbedrag voor de werkelijke kosten per verstrekking.
5. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten die gemeenten maken voor het geschikt maken of realiseren van gebouwen voor de opvang van ontheemden (transitiekosten) de werkelijke kosten.

Een voorschot van 50% van de naar verwachting te realiseren opvangplekken zal aan de gemeente worden uitgekeerd. Definitieve afrekening zal op basis van de verantwoording in de SISA-Bijlage plaatsvinden.

Processen, registraties en aanbestedingen

De specifieke regeling vraagt verantwoording door de gemeente. Omdat sprake is geweest van spoed vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de kwaliteit van registraties en processen zodat uw gemeente straks zonder veel onzekerheden volledige vergoeding ontvangt voor haar inzet. Specifiek vragen we aandacht voor:

- ▶ Functiescheiding bij de registratie van en controle op het verstrekte leefgeld.
- ▶ Functiescheiding bij de registratie van bestede uren en de gehanteerde uurtarieven.
- ▶ Tussentijdse controle dat vergoedingen, waaronder het leefgeld, voor het juiste aantal dagen is verstrekt.
- ▶ Adequate registratie van de werkelijke (transitie)kosten zoals hierboven opgesomd onder de punten 2 t/m 5.

Uit gesprekken begrijpen wij dat uw gemeente nog bezig is om registraties en processen vorm te geven.

Wij denken graag mee over registraties en de documentatie rondom dwingende spoed.

Aanbestedingen

Vanuit de specifieke regeling wordt tevens ingegaan op de aanbestedingswetgeving. Er lijkt sprake van dwingende spoed bij veel aan de opvang gerelateerde inkopen. Echter is het essentieel om te monitoren en vast te leggen tot wanneer en voor welke inkopen deze dwingende spoed geldt.

Vluchtelingenopvang

Het kabinet heeft zich gecommitteerd aan 75.000 opvangplekken in veiligheidsregio's door het land heen. De meeste van deze opvangplekken moeten nog worden gerealiseerd. Overheden moeten hiervoor met name vastgoed huren of inzetten, en het vastgoed inrichten ten behoeve van scholing, gezondheidszorg en wonen van vluchtelingen. De huur van vastgoed is niet aanbestedingsplichtig. De overige inrichtingen en installaties zijn wel aanbestedingsplichtig. Op grond van de uitzondering van dwingende spoed is er een mogelijkheid deze onderhands te gunnen.

Het kabinet heeft uitgesproken dat de opvang voor minimaal zes maanden moet worden ingericht. De vluchtelingenopvang is acuut. Wij adviseren zo veel mogelijk gebruik te maken van bestaande (raam)contracten, bijvoorbeeld voor de inhuur van personeel. Mogelijk kunnen die ook worden uitgebreid vanwege deze onvoorziene omstandigheid. Leg dit goed vast in het inkoopdossier en zorg voor een aankondiging op TenderNed. Wanneer geen bestaande infrastructuur aanwezig is moet worden ingekocht of aanbesteed. In selecte gevallen kan het gerechtvaardigd zijn om opdrachten direct onderhands te gunnen met toepassing van de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging vanwege dwingende spoed.

Gegeven de omstandigheden is het verdedigbaar om kort durende contracten te sluiten in ieder geval tot november 2022, zonder dat hier sprake is van overtreding van het knipverbod. Vanwege de onzekere situatie verdient het aandacht om bij contractvorming al enige uitloop in de vorm van opties en verlengingen in te bouwen. Als de situatie langer duurt, moet gezocht worden naar een meer stabiele (middel)lange termijn oplossing.

Beëindiging overeenkomsten Gazprom

De contracten met Russische entiteiten, waaronder Gazprom, moet voor 10 oktober 2022 zijn beëindigd. Overeenkomsten die nog doorlopen na deze datum overtreden de sancties en de Sanctiewet. In dat geval is er sprake van een economisch delict. Overheden moeten de contracten met Gazprom tijdig opzeggen. Het risico op boetes of schadevergoeding voor vroegtijdige beëindiging is aanwezig.

Nieuwe procedure inkoop energie en gas

Voor de vervolglevering van gas zal een nieuwe aanbestedingsprocedure moeten worden gevolgd. De gehele energiemarkt is in beweging, dit leidt onverhoopt tot hogere prijzen. Vanuit dat perspectief is een overeenkomst met een korte(re) looptijd aan te bevelen. Leg de motivering van de korte looptijd ook goed vast in het inkoopdossier. De maatregelen zijn op tijd aangekondigd. Vooralsnog kan dan ook gewoon reguliere Europees worden aanbesteed. Voor een beroep op dwingende spoed zien wij momenteel onvoldoende grond.

Uit gesprekken begrijpen wij dat uw gemeente nog bezig is om registraties en processen vorm te geven. Wij denken graag mee over de documentatie rondom dwingende spoed.

2.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne (3/3)

De toelichting
gebeurtenissen na
balansdatum is
voldoende

Gebeurtenissen na balansdatum

Hoe ingrijpend de economische effecten van deze crisis zullen zijn, is op dit moment nog moeilijk te overzien. De impact op de bedrijfsvoering van de gemeente zal naar verwachting niet van aanzienlijke betekenis zijn. Rekening moet worden gehouden met (verder) stijgende prijzen, die zich kunnen vertalen in hogere inkoopkosten voor energie, hout, metaal en hulpstoffen. Het conflict heeft ook weerslag op de digitale veiligheid in Nederland. Momenteel lijkt het beeld stabiel maar het dreigingsbeeld kan abrupt veranderen. Verder is in dit verband van belang dat de gemeente geen directe zakelijke relaties onderhoudt met bedrijven in Oekraïne, Rusland en Wit-Rusland.

Gemeente Steenwijkerland heeft in de gebeurtenissen na balansdatum en in de risicoparagraaf aandacht voor de oorlog in Oekraïne. Wij zijn van mening dat de (huidige) impact voor de gemeente hiermee goed is weergegeven.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2021

3.2 Dashboard financiële positie

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2021

Resultaat 2021
ten opzichte van de
gewijzigde begroting
bedraagt € 1,5 miljoen

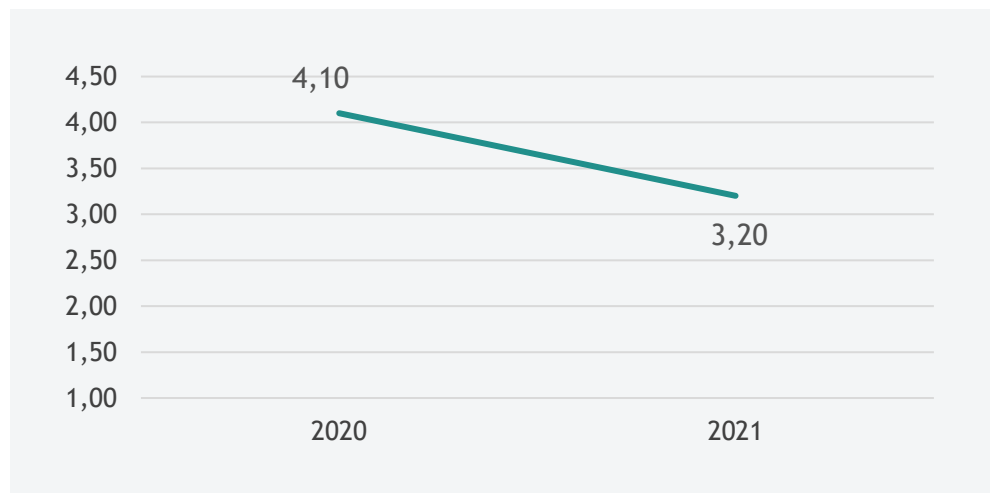
Het resultaat van gemeente Steenwijkerland over het jaar 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 1,5 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2021	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL
Saldo van baten en lasten	2.226	-/- 8.861	11.087
Onttrekkingen reserves	11.261	18.964	-/- 7.702
Dotatie aan reserves	-/- 10.397	-/- 8.543	-/- 1.854
Resultaat	3.091	1.560	1.531

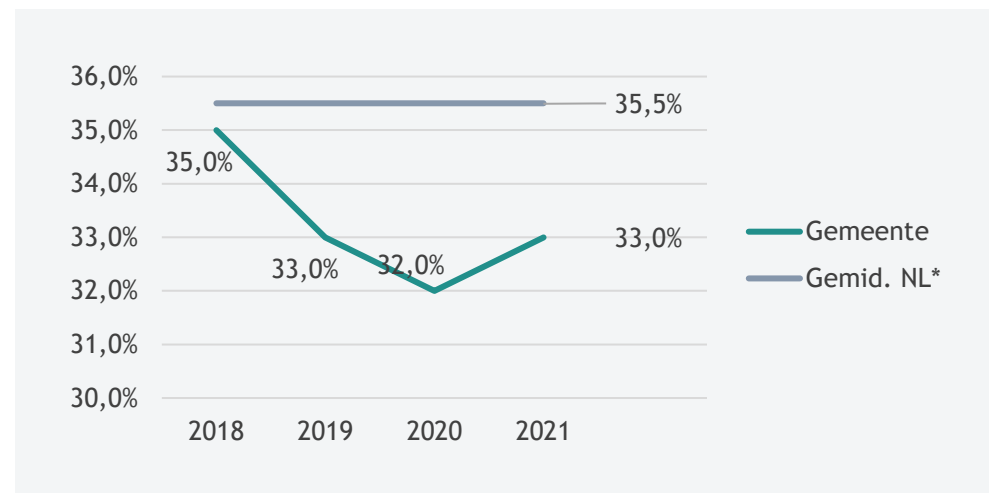
In hoofdstuk 2 van de jaarstukken wordt per programma een analyse weergegeven van de verschillen tussen de begroting en de realisatie 2021.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

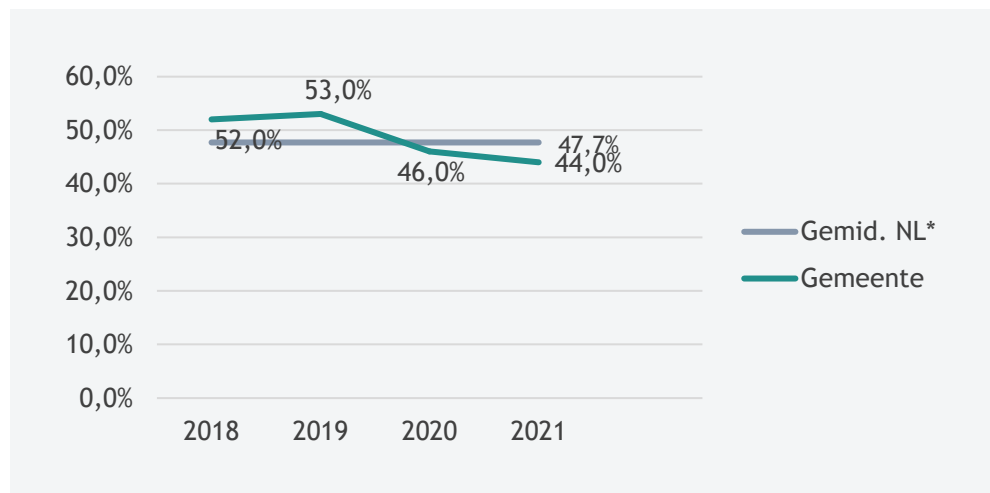
WEERSTANDSRATIO

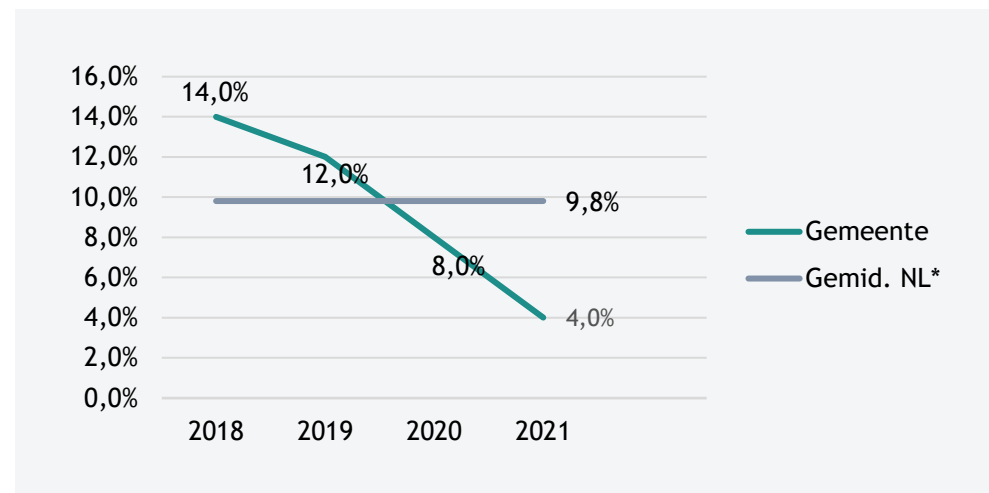
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO SCHULDQUOTE

RATIO GRONDEXPLOITATIE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2020 voor gemeenten in de categorie 20.000 tot 50.000 inwoners. Data gebaseerd op www.findo.nl.

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Uw financiële positie is ruim voldoende

Uw weerstandsvermogen is €17 miljoen

De gemeente kan aan haar langetermijnverplichtingen voldoen

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is laag

Onze rol in relatie tot het weerstandsratio en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsratio en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente Steenwijkerland. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Weerstandsvermogen gemeente Steenwijkerland is ruim voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de beschikbare weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 17 miljoen (2020: € 15,7 miljoen). In het weerstandsvermogen ultimo 2021 is een bedrag van € 13,1 miljoen (2020: € 11,8 miljoen) meegeteld aan vrij aanwendbare bestemmingsreserves. In geval van calamiteiten is het mogelijk om een deel van deze reserves een andere aanwending te geven. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn eveneens de relevante risico's benoemd. De gemeente Steenwijkerland heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 5,4 miljoen. In de programmabegroting 2021-2024 is in paragraaf 4.2.3. een specificatie van deze risico's opgenomen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Steenwijkerland is op basis hiervan als ruim voldoende te kwalificeren.

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2021 33% (2020: 32%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Steenwijkerland in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 44% (2020: 46%) (gecorrigeerd voor verstrekte leningen 37% (2020: 38%)). De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Zowel de solvabiliteit als de netto schuldquote zijn gunstiger dan de landelijke gemiddelden.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, des te minder risico's de gemeente loopt. De ratio grondexploitatie van de gemeente Steenwijkerland is sterk gedaald ten opzichte van voorgaand jaar als gevolg van een groot aantal verkopen (€ 6,6 miljoen) in 2021. De boekwaarde is meer dan gehalveerd ten opzichte van de jaarrekening 2020. Het risico is daarmee aanzienlijk lager geworden en de ratio relatief laag.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Sociaal domein uitgelicht
- 4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.4 Aanbestedingsrechtmatigheid
- 4.5 BBV, WNT en SiSa
- 4.6 Begrotingsrechtmatigheid

Zie onze boardletter 2021 voor aandachtspunten in de interne beheersing

Onze aanpak voor 2021 is vooral gegevensgericht

Voor 2022 willen wij meer gebruik maken van data analyse en IT-controls

Interne beheersing en onze aanpak voor 2022

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze boardletter d.d. 9 december 2021.

Wij hebben in onze boardletter vermeld dat de gemeente Steenwijkerland ook in 2021 waar mogelijk actief bezig is geweest met de opvolging van bevindingen zoals diverse verbeteringen ten aanzien van de general IT-controls.

Samenvattend hebben wij geconstateerd dat er bij uw gemeente, net als bij veel andere gemeenten, nog aandachtspunten resteren. Voor diverse processen resteren aandachtspunten vanuit de eerste lijn. De VIC verricht echter diverse controles waardoor de risico's in de processen adequaat beheerst worden. Onze controle bestaat uit een mix van gegevensgerichte en systeemgerichte werkzaamheden waarbij wij vanwege de aard van onze controleaanpak(keuze) de nadruk leggen op controles achteraf en gegevensgericht (middels deelwaarnemingen, cijferbeoordelingen, steekproeven, etc.).

Het is de verwachting dat de general IT controls, een belangrijke voorwaarde voor IT-controls en data analyse, voor heel 2021 en 2022 effectief zijn. We hebben daarom met u afgesproken om deze tijdig te toetsen en in onze controleaanpak 2022 meer gebruik te maken van de mogelijkheden van data analyse en beheersingsmaatregelen welke afhankelijk zijn van IT.

Fraude

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, werkt momenteel aan een notitie betreffende 'best practicemaatregelen fraude(risico)beheersing voor bestuurders en toezichthouders'. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. De landelijke pilots waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude (o.a. Gemeente Breda) hebben bijgedragen aan de best practices. De best practices van de NBA zijn erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten. In onze boardletter hebben wij reeds aandacht gevraagd voor dit onderwerp.

Wij hebben in het eerste kwartaal van 2022 een digitale sessie met de organisatie gehad (met één van onze fraude experts) waarbij wij onder andere hebben gesproken over het vergroten van de actieve rol van de gemeenteraad, college, ambtelijke organisatie en VIC ten aanzien van frauderisicobeheersing. Daarnaast hebben we gesproken over het uitbreiden van de risicoanalyse met een fraude risicoanalyse en de manier waarop hier met interne beheersingsmaatregelen zichtbaar opvolging aan gegeven kan worden.

Invoering rechtmatigheids- verantwoording 2022

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2022

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt en heeft augustus 2021 de kadernota rechtmatigheid 2022 gepubliceerd.

Eind mei 2022 vindt naar verwachting de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaats. Daarna volgen nog de nodige aanpassingen van wetgeving en notities vanuit onder ander het NBA. Desalniettemin is de verwachting dat de rechtmatigheidsverantwoording per boekjaar 2022 wordt ingevoerd. Vanwege het uitstel van de wetsbehandeling kan het zijn dat dit wijzigt.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording met terugwerkende kracht wordt ingevoerd, wordt de gemeente Steenwijkerland met ingang van verslagjaar 2022 immers zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering, maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Stand van zaken binnen uw gemeente

De gemeente Steenwijkerland heeft inmiddels diverse stappen genomen ter voorbereiding op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Steenwijkerland heeft middels een plan van aanpak concrete acties geformuleerd die in 2021 gerealiseerd zijn. U gaat daarbij vooralsnog uit van invoering van de rechtmatigheidsverantwoording voor boekjaar 2022. Wij hebben contact gehad met de organisatie over het invoeringstraject en afgesproken om (vanuit onze controlerende- en natuurlijke adviesrol) mee te denken en te adviseren over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Stand van zaken binnen uw gemeente

4.2 Sociaal domein uitgelicht (1/2)

Sociaal domein Jeugd en WMO 2021 bedragen circa € 26,8 miljoen

Onzekerheid ten aanzien van prestatielevering

Resterende onzekerheid Wmo ZIN circa € 840.000

Resterende onzekerheid Jeugdzorg circa € 917.000

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van gemeente Steenwijkerland met betrekking tot het sociaal domein bedragen over 2021 circa € 26,8 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2020	2021
Jeugdzorg ZIN, incl. PGB	€ 13,9 miljoen	€ 14,2 miljoen
Wmo ZIN, incl. PGB	€ 11,5 miljoen	€ 12,6 miljoen
Totaal	€ 25,4 miljoen	€ 26,8 miljoen

N.B. Bedragen zijn inclusief personele lasten ambtelijke organisatie Jeugd & WMO

Wmo ZIN (Wet Maatschappelijke Ondersteuning, zorg in natura)

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2021 circa € 9,9 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Steenwijkerland. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. De gemeente heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente Steenwijkerland per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Uit onze controle blijkt dat er door de gemeente Steenwijkerland kleine verschillen zijn geconstateerd tussen de eigen administratie en de productie-verantwoordingen welke zijn voorzien van een controleverklaring. Deze zijn lager dan de rapporteringstolerantie.

Tevens is van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2021 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen bestuursverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 840.000 van de € 12,6 miljoen. Voor 2020 was de onzekerheid voor WMO ZIN vergelijkbaar; € 858.000.

Jeugdzorg ZIN (zorg in natura)

Met betrekking tot de lasten inzake jeugdhulp vraagt de gemeente Steenwijkerland bij de gecontracteerde jeugdzorginstellingen om een productieverantwoording.

Uit de ontvangen verantwoordingen van zorginstellingen blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle-informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2021 ontvangen controleverklaringen, ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op circa € 917.000 (2020: € 523.000).

De stijging wordt met name veroorzaakt door meer uitgaven waar geen productieverantwoording met een verklaring van een accountant voor beschikbaar is.

Fout pgb mede
gebaseerd op
projectiebrieven

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2021 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een afkeurend oordeel. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. Voor gemeente Steenwijkerland zijn de percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de Wmo als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	1,51%	1,58%
Wmo	1,19%	1,81%

De financiële rechtmatigheidsfout en getrouwheidsfouten voor PGB voor de gemeente Steenwijkerland zijn onder de rapporteringstolerantie. Het gesaldeerd verschil tussen de verantwoording in de jaarrekening en de verantwoording van de SVB is ook onder de rapporteringstoleranties van € 96.000. In het kader van de rechtmatigheid is er derhalve geen sprake van een controleverschil ten aanzien van de PGB.

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De processen van PGB Jeugdzorg en PGB WMO lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en WMO niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Tevens verkrijgt de gemeente aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK. Op basis van het zekerheidspercentage dat de gemeente Steenwijkerland hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor PGB geraamd op circa € 397.000, waarvan € 63.000 PGB WMO en € 334.000 Jeugd PGB. Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd door de accountant van de SVB geen impact hebben op het rechtmatigheidsoordeel over de jaarrekening 2021 van uw gemeente.

Grip op lasten Wmo en Jeugdzorg

Wij concluderen dat de gemeente Steenwijkerland afhankelijk is van derden voor de grip op een groot deel van de lasten inzake Wmo en Jeugdzorg. Dit resulteert in een onzekerheid ten aanzien van de prestatielevering van de zorg die wij hebben meegewogen in onze oordeelsvorming. De geconstateerde onzekerheid van € 2,2 miljoen bedraagt circa 1,5% van de lasten. De tolerantie voor onzekerheden bedraagt maximaal 3%. Zie hiervoor paragraaf 2.2

Bij WMO ZIN en Jeugd ZIN hebben wij op de voorgaande pagina aangegeven dat niet voor alle zorginstellingen een productieverantwoording met controleverklaring van een accountant beschikbaar is. Dit heeft verschillende oorzaken die we ook terug zien bij andere gemeenten. Zo wordt bij kleine zorginstellingen in het kader van administratieve lastenverlichting een dergelijke verklaring niet gevraagd. Het kan ook zijn dat de zorginstelling haar administratie niet heeft laten controleren voordat de controle van de gemeente Steenwijkerland wordt uitgevoerd.

Onzekerheden pgb
geraamd op € 397.000

Steenwijkerland is
afhankelijk van derden
voor grip op lasten
Wmo en Jeugd

Toelichting ontbreken
verklaringen uitgaven
WMO ZIN Jeugd ZIN

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties (1/3)

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De veruit grootste balanspost met betrekking tot de voorraden betreft het onderhanden werk (grondexploitaties). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programming:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2021 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesneming moet worden getroffen waarbij de gemeente de systematiek hanteert om toekomstige verliezen rechtstreeks in het resultaat te verantwoorden.

De ontwikkeling van de boekwaarden

Per ultimo 2021 is de boekwaarde van de grondexploitaties € 6,3 miljoen. Dit is een daling ten opzichte van 2020 van € 5,2 miljoen. De ontwikkeling van de boekwaarde van gronden in 2021 is als volgt weer te geven:

(*€ 1.000)	BW 31-12-2020	Investerings	Inkomsten	Resultaatsneming /verlies	BW 31-12-2021
Totaal bedrijventerreinen	566	110	1.171	-66	-561
Kornputkwartier	11.364	555	1.892	0	10.027
Overige woningbouw	-406	354	3.536	453	-3.135
Totaal in exploitatie genomen gronden	11.524	1.019	6.599	387	6.331

Door (fors) hogere
verkoopprijzen dan geraamd
is de boekwaarde
gedaald

Op de volgende pagina gaan wij verder in op de belangrijkste ontwikkelingen, tussentijdse winstneming en de project specifieke risico's.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties (2/3)

Zowel verkoop kavels woningbouw als bedrijventerreinen is aangetrokken

Woningbouw: voornaamste risico blijft balans tussen vraag en aanbod

Kostenstijgingen optimistisch ingerekend

Grondverkoop woningbouw en bedrijventerreinen ontwikkelen zich positief

Inherent aan het opstellen van de jaarrekening en het actualiseren van de grondexploitaties is dat de gemeente schattingen moet maken. Eén van de schattingen betreft het ramen van de te verkopen kavels, zowel per jaarschijf als gedurende de gehele looptijd van de grondexploitatie(s).

Zoals in de paragraaf 'Uitvoering grondbeleid 2021' in het jaarverslag is toegelicht hebben de grondexploitaties zich sneller ontwikkeld dan geraamd. Conform landelijke ontwikkelingen is er voornamelijk veel interesse in woningbouwkavels wat heeft geleid tot 73% meer verkopen dan geraamd. Hoewel de verkopen van kavels bedrijventerreinen in het verleden achter zijn gebleven bij de prognose en grillig blijven is er ook hierbij sprake van significant hogere verkopen dan geraamd (1,2 ha geraamd en 2,0 ha gerealiseerd). Voor het opstellen van de verkoopramingen hanteert de gemeente een systematiek waarbij de geraamde verkopen op korte termijn worden bepaald op basis van interesse en optieovereenkomsten en voor de (middel) lange termijn raamt op basis van marktonderzoek.

Hoewel wij kunnen instemmen met de inschatting van de programmering adviseren wij om komend jaar marktonderzoek te verrichten om te bepalen of er tevens voor de langere termijn sprake blijft van een balans tussen vraag en aanbod.

Kostenstijgingen grondexploitaties

Door schaarste op de grondstoffenmarkt, de arbeidsmarkt(bouw) en de oorlog tussen Rusland en Oekraïne is er momenteel sprake van snel stijgende grondstoffen en bouwmaterialen. Steenwijkerland heeft in de jaarrekening 2021 een kostenstijging van 2% ingerekend. Op basis hiervan lijkt de kostenstijging van de gemeente optimistisch ingeschat. Op ons verzoek heeft de gemeente een analyse opgesteld wat de impact is van een mogelijke hogere kostenstijging en hoe dat zich verhoudt tot de uiteindelijke realisatie van de exploitaties. Vanuit deze analyse blijkt dat de impact van hogere kostenstijging relatief beperkt is. Wij hebben deze analyse inhoudelijk kritisch getoetst en kunnen instemmen met de door de gemeente gehanteerde parameters.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties (3/3)

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld

Woningbouw trekt aan

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

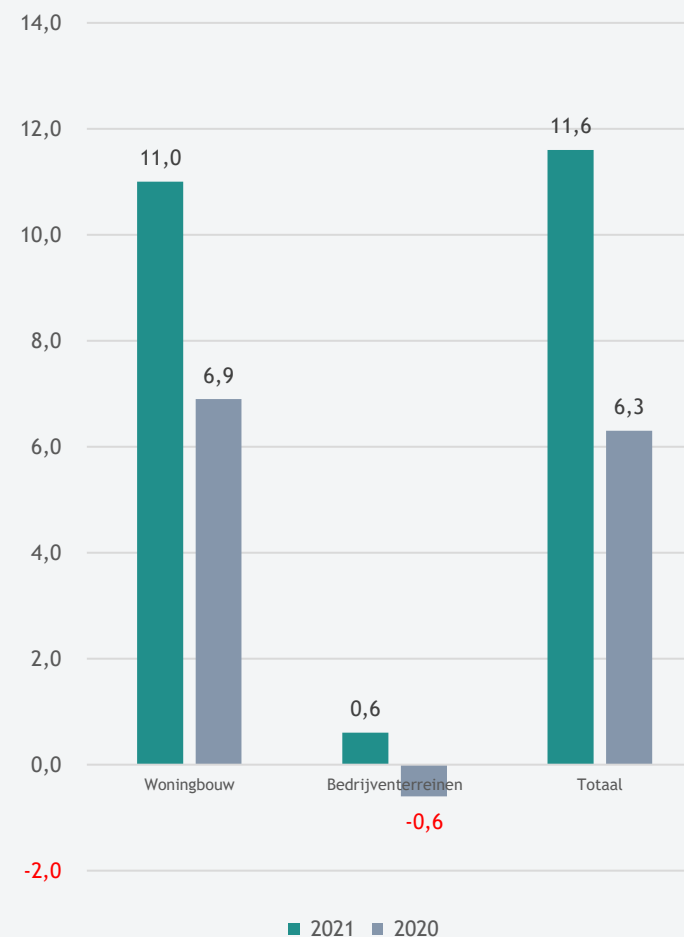
1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de grondexploitaties van de gemeente Steenwijkerland heeft deze methode geresulteerd in een winstneming van circa € 495.000 op totaalniveau. De winstneming komt met name uit de projecten: Giethoorn Noord 1^e en 2^e fase (€ 372.000), Scheerwolde (€ 45.000), Molenkampen III (€ 41.000) en Noordwal (€ 37.000). Een uitsplitsing op totaalniveau van de bouwgronden in exploitatie naar soort project is in het schema op de vorige pagina weergegeven. Hierbij is zichtbaar dat de boekwaardes van de exploitaties verder gedaald zijn.

Project specifieke risico's

Conform de systematiek van voorgaande jaren heeft u project specifieke risico's benoemd welke u heeft gekwantificeerd middels een kans * impact analyse. In 2021 betreft dit een risicobedrag van € 2,4 miljoen (2020: € 1,5 miljoen) waarmee bij het bepalen van de tussentijdse winst rekening mee is gehouden, hierdoor worden minder winsten genomen.

ONTWIKKELING NETTO BOEKWAARDE
GRONDEXPLOITATIES 2021-2020
(x € 1 miljoen)

Niet alle diensten zijn rechtmatig aanbesteed

In 2021 voor een bedrag aan € 455.000 aan aanbestedingsonrechtmatigheden geconstateerd voor uitgaven in 2021

Er is sprake van € 261.000 aan verstrekte gelden waar geen subsidiebeschikking voor aanwezig is

Aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse (beoordeling achteraf van alle crediteuren op juiste naleving aanbestedingsregels).

Ten aanzien van de aanbestedingen wordt door de Gemeente Steenwijkerland onder andere gesteund op de spendanalyse die achteraf plaatsvindt en wordt opgesteld door uw VIC. Daarnaast wordt er voor een belangrijk deel gebruik gemaakt van inkoopstartformulieren. Een controle op het al dan niet aanbesteden wordt niet volledig afgedwongen in het inkoopproces. Onze indruk is dat de adviseur inkoop en aanbesteding ruime ervaring heeft met inkopen & aanbesteden en dat de VIC daarom een scherpe kritische toets kan uitvoeren vanuit een onafhankelijke positie. Daarnaast is opvolging gegeven aan interne bevindingen uit 2021 en voorgaande jaren. Ook aan onze bevindingen, voor zover deze nog niet uit interne toetsing naar boven zijn gekomen, is actief opvolging gegeven. Ten aanzien van de raamovereenkomst en de samenvoeging/overname van een ICT-dienstverlener is door de gemeente advies ingewonnen en is uitgezocht of en zo ja op welke wijze een nieuwe aanbesteding vorm gegeven moet worden.

Bevindingen aanbestedingsrechtmatigheid 2021

Uit de controle van de reguliere inkopen volgt een onrechtmatigheid van € 358.000 (2020: € 944.000).

Uit de controle van de inkopen sociaal domein volgt een onrechtmatigheid van € 97.000.

Dit resulteert in het volgende beeld:

Onrechtmatigheden dienst ICT: € 104.000 (vj: € 98.000)

Onrechtmatigheden sociaal domein: € 97.000 (vj: nihil)

Onrechtmatigheden uit raamcontract openbare ruimte: nihil (vj: € 469.000)

Overige diensten: € 254.000 (vj: € 427.000)

Ten aanzien van een tweetal raamovereenkomsten is overleg gevoerd met de inkoopadviseur en de VIC-medewerkers van de gemeente. De gemeente heeft juridisch advies ingewonnen over de wijze waarop in het verleden afgesloten raamovereenkomsten getoetst moeten worden aan de regels voor Europese aanbestedingen. Wij zijn van mening dat deze regels scherper geïnterpreteerd moeten worden dan de gemeente en haar juridisch adviseur. Uit hoofde van artikel 6.3 van de kadernota rechtmatigheid 2018 hebben wij dit standpunt niet vertaald in een onrechtmatigheid voor de jaarrekening 2021. Desondanks is de gemeente wel voornemens om nieuwe raamovereenkomsten op een andere manier aan te besteden zodat deze onduidelijkheid wordt weggenomen. Het belangrijkste element is daarbij de totstandkoming van de opdrachttraming.

Overige rechtmatigheidsbevinding:

Tevens is voor een bedrag van € 261.000 sprake van een onrechtmatigheid met betrekking tot verstrekte gelden waar geen dienstverleningsovereenkomst of subsidiebeschikking voor aanwezig is.

BBV wordt nageleefd

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Geen bevindingen
SiSa-bijlage

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Steenwijkerland de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte(n)s in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2021 niet meer bedragen dan € 209.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 van de gemeente Steenwijkerland niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2021 van de gemeente Steenwijkerland voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2021. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B.

Wij zien een landelijke trend dat ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SISA-regelingen, ook voor uw gemeente, zijn daardoor exponentieel toegenomen (van 6 regelingen in 2020 naar 20 regelingen in 2021). Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen gemeente Steenwijkerland, andere gemeenten en decentrale overheden en de accountantskantoren.

Het resultaat is € 1,5 miljoen hoger dan de gewijzigde begroting.

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 149,4 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 143,8 miljoen aan werkelijke lasten in 2020. Dit is in totaal een onderschrijding van 9,8 miljoen (6,8%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 140,5 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 142,1 miljoen aan werkelijke baten in 2021. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 1,6 miljoen (1,1%). Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2021 is er per saldo circa € 0,9 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 3,1 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerd en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringskredieten.

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2021 (vanaf pagina 16).

4.6 Begrotingsrechtmatigheid (2/2)

Overschrijding lasten op één programma

Zoals blijkt uit het overzicht baten en lasten in de jaarrekening is op één programma een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze is in te delen in de onderstaande categorie zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
2.2 Duurzaam (totaal €144.000)	De hogere lasten zijn voornamelijk veroorzaakt door onvoorzien noodzakelijk onderhoud voor beheer gebouwen en een hogere storting in de voorziening afval als gevolg van hogere opbrengsten voor afval die volgens voorgeschreven systematiek deels gestort moeten worden in de voorziening. Deze overschrijdingen passen binnen het bestaand beleid en daarom telt deze overschrijding niet mee in ons oordeel.	✓	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2021 (hoofdstuk 2 toelichting op het overzicht van baten en lasten).

Bijlagen

- A Onze controle
- B Bevindingen SiSa-bijlagen

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Steenwijkerland, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdracht-bevestiging van 24 september 2021. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 24 september 2021 met kenmerk 'RHB/JW/DC/1049245/006'.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.450.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 96.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Steenwijkerland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Onze controleaanpak is gebaseerd op een systeemgerichte en risicogerichte benadering, waarbij gesteund wordt op de opzet, het bestaan en de werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingssystemen. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de gemeente Steenwijkerland. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- ▷ management override/het doorbreken van de interne beheersing;
- ▷ onjuiste waardering van de grondexploitatie;
- ▷ aanbestedingsrechtmatigheid;
- ▷ de gevolgen van ongeautoriseerde handelingen in systemen.

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2021 van de gemeente Steenwijkerland aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring, gedateerd op 8 juni 2022, afgegeven bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2021 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van de gemeente Steenwijkerland zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente Steenwijkerland als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2021 zijn aanvaardbaar

De jaarstukken 2021 van de gemeente Steenwijkerland bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2021 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2021 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2021. In 2021 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de concerncontroller, VIC-medewerkers, de coördinator jaarrekening en met het college. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Met ingang van boekjaar 2022 zijn wij op grond van richtlijnen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) verplicht in de controleverklaring te rapporteren over fraude.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze boardletter 2021. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Wij hebben geen tekortkomingen in de geautomatiseerde gegevensverwerking vastgesteld.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Steenwijkerland heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	N/A		
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2045	N/A		
C1	Specifieke uitkering reductie energiegebruik	N/A		
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	N/A		
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	N/A		
D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	N/A		
D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	N/A		
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai	N/A		
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	N/A		
E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020-2022	N/A		
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021	N/A		
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2021	N/A		
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	N/A		
H4	Specifieke uitkering Sport	N/A		
H8	Specifieke uitkering voor lokale sportakkoorden en leefstijlinterventies 2021	N/A		
H16	Regeling Specifieke uitkering Ijsbanen en Zwembaden	N/A		
L5B	Regiodeals 3 ^e tranche	N/A		
L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland	N/A		

B. Bevindingen SiSa-bijlage (2) - Tozo

Tozo

Onderstaand is de verplichte rapporteringstabel over de Tozo-regelingen. Aangezien wij geen controlebevindingen hebben onderkend aangaande de Tozo, zijn onderstaande tabellen leeg verantwoord.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage (3) - Tozo

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	fout		
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	fout		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	formeel onrechtmatigheid		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	fout		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	onzekerheid		
G4	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	fout		
G4	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	onzekerheid		
G4	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	formeel onrechtmatigheid		
G4	Tozo 4, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	fout		
G4	Tozo 4, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	onzekerheid		
G4	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	fout		
G4	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	onzekerheid		
G4	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	formeel onrechtmatigheid		
G4	Tozo 5, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	fout		
G4	Tozo 5, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	onzekerheid		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekke voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	fout		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekke voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	onzekerheid		

bdo.nl